

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

INTERMEDIATE PHASE

KEREITI YA 6

PUDUNGWANA 2014

SESOTHO PUO YA LAPENG PAMPIRI YA 2

MATSHWAO: 40

NAKO: hora e le 1

LEBITSO: _____

Pampiri ena e na le maqephe a 10.

DITAELO HO MOHLAHLAHOBUWA

Pampiri ena e na le dikarolo tse PEDI.

KAROLO YA A: Tekokutlwisiso

KAROLO YA B: Dibopeho le melao ya tshebediso ya puo

1. Bala dipotso ka hloko.
2. Araba dipotso TSOHLE.
3. Dipotso tsohle di arajwe ka Sesotho se nepahetseng.
4. Ngola hantle ka mongolo o makgethe.

Boikwetliso.

1. Etsa sedikadikwe karabong e nepahetseng.

Ledinyane la kgoho ke ...

- A Potsanyane
- B Konyana
- C Tsuonyana

O arabile potso ka nepo ha o entse sedikadikwe karabong e nepahetseng. **C**

Teko e qala leqepheng le latelang.

KAROLO YA A: TEKOKUTLWISISO**POTSO YA 1**

Bala tema e latelang o nto araba dipotso tse thehilweng ho yona.

DIKELETSO TSE NEPAHETSENG

Lebitso la ka ke Thabang. Ke ngwana wa mme Mathabang le ntate Mosito. Heso re bahlano, bashemane ba bane le ngwanana. Ke nna ngwana wa ho fela lapeng. Kaofela ha rona re hlahetse Thekong eseng habo ntate. Ntate o ne a hlola a re bolella hore kgubu ya hae e Kapa Botjhabela. Nkgono setswala ntate o ne a ntse a phela, kwana Kapa Botjhabela.

Ka selemo sa 2008, re ne re nkile leeto le yang Gauteng. Ha re ya re shebile Heidelberg, ho ile ha hlaha lori ya thepa, ya tla e tobile lehlakoreng leo re tsamayang ho lona. Ntate o lekile ho qoba empa ha seke ha thusa letho. Lori eo e ile ya otlala koloi ya e fetola bolo. Batswadi le banabeso ba ile ba hloka hahala hanghang. Ke fumanwe ke rapaletse ka thoko ho tsela empa ke ntse ke phela. Ke ile ka iswa sepetlele ho shejwa hore ha ho moo ke lemetseng teng. Ka lehlohonolo ke ne ke ena le mengwapo feela.

Kamehla nkgono o ne a hlola a ntshedisa ka hore ntate Modimo ha a hlolwe ke letho, ke tshepe thapelo, ke rate kereke. A nkgothatsa ka hore ke ithute ho bala Bibepe pele nka robala leha e kaba mola o le mong. Ke ile ka ehlwa hore kgwedi e apohetswe ke maru. Keletso ya nkgono ya Bibepe le kereke, e ne e sa nkene hantle. Bothata ba ka ke ne ke sa hodiswa ka boKreste, ke ne ke so utlwe le ka mohla batswadi ba ka ba bua ka kereke, kapa yena Modimo. Ke ne ke qala ho bona Bibepe mona ha nkgono le ho tenwa ka ntate Modimo le lehodimo.

Ke ile ka e nyatsa haholo yona Bibepe ena, ha e le mona ke qobellwa ka yona. Bibepe e ne e bonahala e le mokgokakgwale bophelong ba ka.

[E qotsitse bukeng: *Molli ha thijwe meokgo* ka: E.M.Lesuthu]

Etsa sedikadikwe karabong e nepahetseng.

1.1 Ke sefe sehlooho se nepahetseng sa pale?

- A Nkgono le diaba tsa hae
- B Dikeletso tse nepahetseng
- C Bibebe
- D Kereke e bohlokwa (1)

1.2 Ke mang mophetwa ya ka sehloohong paleng?

- A Motho
- B Mosito
- C Thabang
- D Thapelo (1)

1.3 Ke sefe sebaka seo pale e etsahalang ho sona?

- A Heildelburg
- B Naheng
- C Ka tlung
- D Ha nkgono (1)

1.4 Pheta hore ho etsahetse eng hore ho be ho bonahale hore Thabang o dula le nkgono.

(1)

1.5 Ngola polelo ena ka nepo ho bontsha tatelano e nepahetseng le ho fana ka moelelo o utlwahalang.

mokgokakgwale bophelong bonahala e le Bibebe e ne e.
--

(2)

1.6 Ke efe ketso ya bohlokwa eo nkgono a e rutileng Thabang?

(1)

1.7 Mosito o ikutlwa jwang ka bophelo bo botjha?

(1)

1.8 Hlalosa polelo ena:

Kgwedi e apohetswe ke maru.

(2)

1.9 Hlwaya le ho bolela molaetsa wa pale ena.

(2)

1.10 Hoja o ne o le Thabang o ne o tla etsa jwang ha boemo bo le ka mokgwa ona o hlahellang temeng? Tiisa karabo ya hao.

(3)

1.11 Thabang ke wa bokae ha habo?

(1)

Bala ka hloko thothokiso ena o ntano araba dipotso tse latelang.

Itshware hantle bophelong

Ngwanaka nkutlwe,
Moo o hatang teng ke fetile,
Etswe bophelo bo bo ka ka dinaledi,
Ha bo batle o mathe haholo.

Bomorabe ba mmotsa,
Batswadi ba hao ba kae,
Ba teng ke dutse bosula,
Ka tswa ka fenstere ba robetse.

1.12 Hlalosa sehlooho sa thothokiso.

_____ (1)

1.13 Ke mang ya kgalemang ngwana thothokisong?

_____ (1)

1.14 Qolla mola temeng ya bobedi o bontshang ditlamorao tsa ho se mamele batswadi.

_____ (2)

1.15 Hlalosa se bolelwang ke lentswe lena "bosula".

_____ (2)

1.16 Seroki se ikutlwa jwang ka ngwana eo?

_____ (1)

1.17 Bolela seo ngwana enwa a se etsang ha batswadi ba robetse.

_____ (1)

1.18 Etsa sedikadikwe karabong e nepahetseng.

Etswe bophelo bo bo ka ka dinaledi.

- A Pebofatso
- B Mothofatso
- C Temekiso
- D Pheteletso

(1)

MATSHWAO A KAROLO YA A: 25

KAROLO YA B: THUTAPUO**POTSO YA 2**

Bala tema e latelang o nto araba dipotso tsa thutapuo tse thehilweng hodima yona.

TLHEKEFETSO

Tlhekefetso e ka mekga e mengata. Re tla sheba ya teteko, le ya motabo. Tlhekefetso ya teteko le ntwala di qala ka hore ho be teng mosito, maikutlo a phahameng le kelello e hloka botsitso. Tlhekefetso ena e etsahala ka hore motho e mong a otle e mong. Re e bona ka hore motho a be le botala mahlong, mehwabadi mahlong, metwa mmeleng. O boele o bone ka dipatlo tse ntsho. Ho ba bang o tla bona ka maqeba a tletseng mmeleng a ahlameng. Ho ba teng le ho robeha ha masapo mmeleng.

Tlhekefetso ya motabo e sebediswa haholo Afrika Borwa e atile haholo baneng. Tlhekefetso ena e hlalosa e le thobalano ya mahahapa e etswang ho se tumellano. Re e bona ka ho phumoha botshehading bo bileng bo nang le dipudulwana tsa metsi. Ho tswa madi botshehading. Ho ba le tshwaetso ya mafu a thobalano.

Tlhekefetso ya ho se fumane tsotello ke e nngwe ya tlhekefetso e bohloko. E na le boima ba yona jwalo ka tse ding. E bonahala ka hore motho wa teng a nyorwe kgafetsa, le phepo eseng ntle. Ho boele ho bonahale hore bodulo ba hae ha bo a bolokeha. Ka nako e nngwe o ba le lephoka le bontshang hantle hore ha a fumane nako e nepahetseng ya ho hlapa. Tlhekefetso ena e etsa hore motho a hloke diaparo, ebile motho ya hlekefetswang ha a rate ho kopana le batho.

- 2.1 Kgetha lentswe le tsamaelanang le mantswe a ngotsweng ka botsho dipolelong tse ka tlase. Ngola lentswe moleng.

Lebitsobitso; Lekgethi; lebitsohohle

- 2.1.1 Motho o ba le **botala** mahlong _____ (1)
- 2.1.2 Tlhekefetso ya motabo e sebediswa haholo **Afika Borwa**. _____ (1)
- 2.1.3 Qetela mona.
Lori eo e ile ya otlala koloi ya e fetola _____ (1)
- 2.1.4 Kgetha pakeng tsa mabotsi ho tlatsa dikgeo tse ka tlase.

e; jwang; kae; neng

- 2.2 2.2.1 Ke tlhekefetso _____ e bohloko ka ho fetisisa? (1)
- 2.2.2 Ngwana o bonwa _____ ha a entswe tlhekefetso ya motabo? (1)
- 2.3 Bopa maetsi ka dinoko tse ka masakaneng ho fana ka moelelo o phethahetseng.
Re (-na) ho phumoha botshehading. _____ (2)
- 2.4 Ngola se hlokehang dipolelong tse latelang mme o ngole karabo ya hao moleng:
- 2.4.1 Tlhekefetso e ka mekga e mengata. (lelatodi) _____ (2)
- 2.4.2 Tlhekefetso le ntwa di qala ka hore ho be teng mosito (lehlalosoongwe) _____. (2)

2.5 Ngola hape polelo ena mme o kenyeletse mabopi a ka masakaneng maetsing a ka masakaneng (-ng; ba-; le- ng)

2.5.1 Ke e nngwe ya tlhekefetso e (sebediswa-) haholo Afrika Borwa.

_____ (2)

2.5.2 (-wana) o bonwa ka ho phumoha ka tlase ha a hlekefeditse.

_____ (2)

MATSHWAO A KAROLO YA B: 15
MATSHWAO KAOFELA: 40

